

Onderhoud rozen in het Rosarium Vondelpark 2024

Geregeld vragen voorbijgangers in de rozentuin hoe je rozen het best kan onderhouden.

Dat spitst zich dan vaak toe richting snoeien en voeding geven en natuurlijk is de bestaande grond en de vitaliteit van de plant belangrijk.

In deze verhandeling een richtlijn voor gezonde planten met mooie bloei, gebaseerd op de ervaringen vanaf 2014 in deze grote rozentuin met 60 soorten rozen en circa 9.400 rozenstruiken.

Werkzaamheden in chronologische volgorde vanaf november het jaar rond.

Tekst: Gon en Hans Homburg - momenteel tijdelijk coördinatoren vrijwilligerswerk Rosarium Vondelpark van 2 mei t/m 31 aug 2024. Datum: 28 juni 2024, wijz. 3 juli 2024, 1 aug 2024.

Planten rozenstruiken

Het nieuwe seizoen begint eigenlijk al in november wanneer de nieuwe rozenstruiken worden geplant. Meestal zijn dat rozenstruiken 'met kale wortel' zonder aarde. Soms ook rozenstruiken met eigen wortels in pot. Geschikte rozen worden door ons geselecteerd in het Westbroekpark in Den Haag, daar worden Internationale rozenkeuringen uitgevoerd, op 4 juli 2024 de 62e editie.

Na het maken van een ruim plantgat in goede grond doen we daar een kleine hoeveelheid korrels in die de wortelgroei stimuleert. Stoffen met de handelsnaam 'Rootgrow' of eenzelfde product met daarin Mycorrhiza schimmels. We gebruiken de laatste jaren DCM MYKO-AKTIV.

De struiken met kale wortels van tevoren beoordelen en verzorgen. Te lange dunne wortels iets inkorten en de takken eventueel netjes vlak of haaks iets korter snoeien zodat er een vers stuk eindtak aanwezig is met de meest kleine 'wond', want soms zijn de takken mechanisch afgekort en zijn rafelig met kans op infectie. De wortels op de juiste wijze in de grond draperen en grond toevoegen. Zorg dat het occulatiepunt circa 5 cm onder de grond komt. Daarna de aarde rond de rozenstruik goed aandrukken met voldoende aarde. Water geven helpt of een regenbui.

Rozenstruiken snoeien

Het onderhoud volgt rond half maart of iets eerder wanneer de vorst uit de grond is en nachtvorst niet meer wordt verwacht. In veel gevallen is er al bladontwikkeling aan de rozentakken aanwezig.

De struiken kunnen worden ingedeeld in:

1. struikrozen of floribunda's,
2. grootbloemige rozen of theehybriden en
3. laagblijvende rozen met veel vertakkingen.

Daarnaast is er een verschil in:

A. pas geplante rozen en B. rozen die er al wat langer staan.

Al deze struiken kunnen op twee manieren gesnoeid worden vanaf half maart en ieder jaar: de klassieke standaard methode of de 'easy-care' methode.

Om met de laatste easy-care methode te beginnen kan je alle takken op één hoogte op circa 25 cm terug snoeien. Er is meestal al bladontwikkeling. Als aanvulling is het goed om dunne takjes, kruisende takken en dood hout laag weg te knippen.

Deze easy-care methode wordt niet toegepast in het Rosarium Vondelpark.

Met het snoeien in het voorjaar (circa half maart) wordt gekeken naar het type roos en in veel gevallen (circa 95%) zijn dat struikrozen en grootbloemige rozen. Pas geplante rozen kunnen op 10 tot 20 cm boven de grond afgeknipt worden, oudere struiken kunnen lager (tot 7 cm kort) afgeknipt worden, afhankelijk van de vitaliteit van de takken en 1 cm boven een 'oog'. Ook te dunne takken en dood hout wegnippen en eventueel iets variëren in hoogte, b.v. 5 tot 9 cm, uitgaande dat het occulatiepunt zich enkele centimeters onder de grond bevindt.

Enkele soorten zoals patiorozen (type *Rosa* 'The Fairy') en de meer liggende rozen kunnen ééns in de 3 jaar teruggesnoeid worden op circa 25 cm met enige variatie in hoogte en lengte en ook kruisende takken en dood hout wegsnoeien. Dit is afhankelijk van het gewenste beeld van de struiken als geheel.

Tijdens het snoeien en gelijk kruiden verwijderen uit het perk, wordt er veel in de perken gelopen en soms is het wenselijk om de perken aan te vullen met goede grond en te cultiveren/egaliseren.

Voeding geven

Onlosmakelijk is het voedingstoffen geven belangrijk na deze eerste snoei. We gebruiken organische meststoffen. In april, na de snoei geven we per perk van 23 m² zo'n 1,5 tot 2 kg DCM ECOR 3 met de samenstelling NK 12-3 met een kleine hoeveelheid DCM MICRO-MIX 0,8 kg, een mix van sporenelementen B+Cu+Fe+Mn+Mo+Zn.

Overzicht voedings- of meststoffen voor de 63 rozenperken per jaar

Nov. of Mrt.	DCM MYKO-AKTIV bij planten	1 zak 25 kg / 1 eetlepel per plantgat.
April	DCM ECOR 3 + DCM MICRO-MIX	125 kg = 5 zakken + 50 kg = 2 zakken.
Juni	DCM ECOR 3	125 kg = 5 zakken.
Sept	DCM VIVIKALI	125 kg = 5 zakken.

Wieden, schoffelen, harken, plukken en cultiveren

Na het toedienen van korrels voeding worden die met een cultivator (drietandhark) voorzichtig door de grond gemengd. Goed voor de spreiding van de korrels die circa 2 maanden werkzaam zijn, maar dit geeft eveneens een ongewenst effect van losgemaakte grond waardoor kruiden juist sneller gaan groeien. Voeding geven voorafgaand aan regenbuien, dat is het mooiste.

Vanwege de omgeving rondom het Rosarium met veel bomen en andere planten, en zaden die met 'nieuwe' grond worden aangevoerd, hebben we te maken met ontwikkeling van veel kruiden en kiemende boompjes die meeliften met de voeding die de rozen krijgen. Daardoor is schoffelen, uitplukken met wortels en uitharken een regelmatig terugkerende bezigheid om de rozenstruiken de ruimte te geven. Dat doen we regelmatig vanaf april t/m november.

Uitgebloeide bloemen wegnippen en de 2e voeding geven

Vanaf mei en juni kunnen de uitgebloeide bloemen worden weggeknipt. Uit een tros bloemen kan je voorzichtig alleen de uitgebloeide bloemen wegnippen. Wanneer een hele tros bloemen is uitgebloeid is het raadzaam om één of enkele etages lager, 1 cm boven een gezond bladoksel te knippen, vooral daar waar een knop uit het bladoksel groeit. Dat levert vaak na 6 weken al nieuwe bloei. In een perk met 150 struiken kan je zo ook een bepaalde gemiddelde hoogte aanhouden.

Het wegnippen van uitgebloeide bloemen kan gedaan worden tot circa begin augustus. Daarna heeft het geen zin meer, omdat de herbloei weinig kans heeft richting najaar, de planten komen in een rust-fase. Uitgebloeide bloemen dan laten zitten, zij geven meestal bottels in verschillende kleuren, ook weer sierwaarde aan de struiken en soms voedsel voor de vogels.

Eind juni of begin juli volgt de 2e fase voeding geven met dezelfde hoeveelheid 1,5 tot 2 kg in 1 perk met DCM ECOR 3. Samenstelling NK 12-3. We proberen de korrels zo laag mogelijk op de grond te strooien, want korrels in de bloemen of op de bladeren moet je voorkomen, dat geeft 'vlekken'. Tijdens het cultiveren en doormengen in de grond de opliggende korrels van de plant verwijderen. Dit is de laatste echte voeding voor de planten voor de komende 2 maanden.

Nieuwe impuls groei en bloei, in september de struiken op de winter voorbereiden en in november rozen planten

De groei en bloei is nu op het hoogtepunt in juli en zet door tot in november. In september geven we in alle perken nog 1,5 kg per perk DCM VIVIKALI - NPK 2-0-20 die bedoeld is om de planten voor te bereiden op de winter en mengen deze korrels door de toplaag van de grond. De korrels toedienen bij voorkeur voor een bui regen.

In november volgt het zware werk, het planten van inboet (aanvullingen rozen in perken), het rooien van oude rozen en het planten van nieuwe rozen, 150 stuks per te vernieuwen perk. Voor november 2024 is de planning 910 nieuwe rozenstruiken planten.

In de laatste weken van november en december snoeien we te lange takken op eenzelfde hoogte om te voorkomen dat ze door kou en wind afbreken en bijvoorbeeld op 60 cm hoogte afsnoeien geeft een verzorgde aanblik. Tenslotte worden de voeten van de struiken aangeaard met aarde tegen vorstschade en is tevens een supplement en compensatie voor het uitharken van grond het afgelopen jaar met het verwijderen van kruiden. Zo sluiten we het onderhoud af en na ruim 3 maanden rond half maart gaan we weer aan de slag.

Organisatie vrijwilligerswerk

Het meedoen is zodanig georganiseerd dat na aanmelding bij de Stichting Hart voor het Vondelpark op de website vondelpark.com je kan komen wanneer het schikt. Je hoeft je niet aan te melden wanneer je komt meewerken of te melden wanneer je niet komt. De coördinator is er vanaf circa 9:00 uur tot 12:00 uur en ter plekke merken we wie er komt en wanneer, want je mag ook later beginnen of eerder ophouden. De coördinator houdt in de gaten in welk deel er gewerkt wordt en welke perken extra aandacht nodig hebben. Het is een samenwerkingsproject met Parkbeheer gemeente Amsterdam, zij werken en beslissen actief mee, het is een onderdeel van hun werkgebied. Beginnende mensen begeleiden en uitleg geven, mensen die langer meewerken vinden zelf de perken waar gewerkt kan worden. Afhankelijk van het weer zijn er pauzes met thee, koffie of water. Letten op de werkhouding en ontspannen werken. Het gereedschap wordt schoongemaakt ingeleverd. Er is een rozentuinkar (2017) waarin alles aanwezig is. Het werken in dit kleurrijke 'groen' geeft veel voldoening voor jezelf en met name voor de vele bezoekers en toeristen.

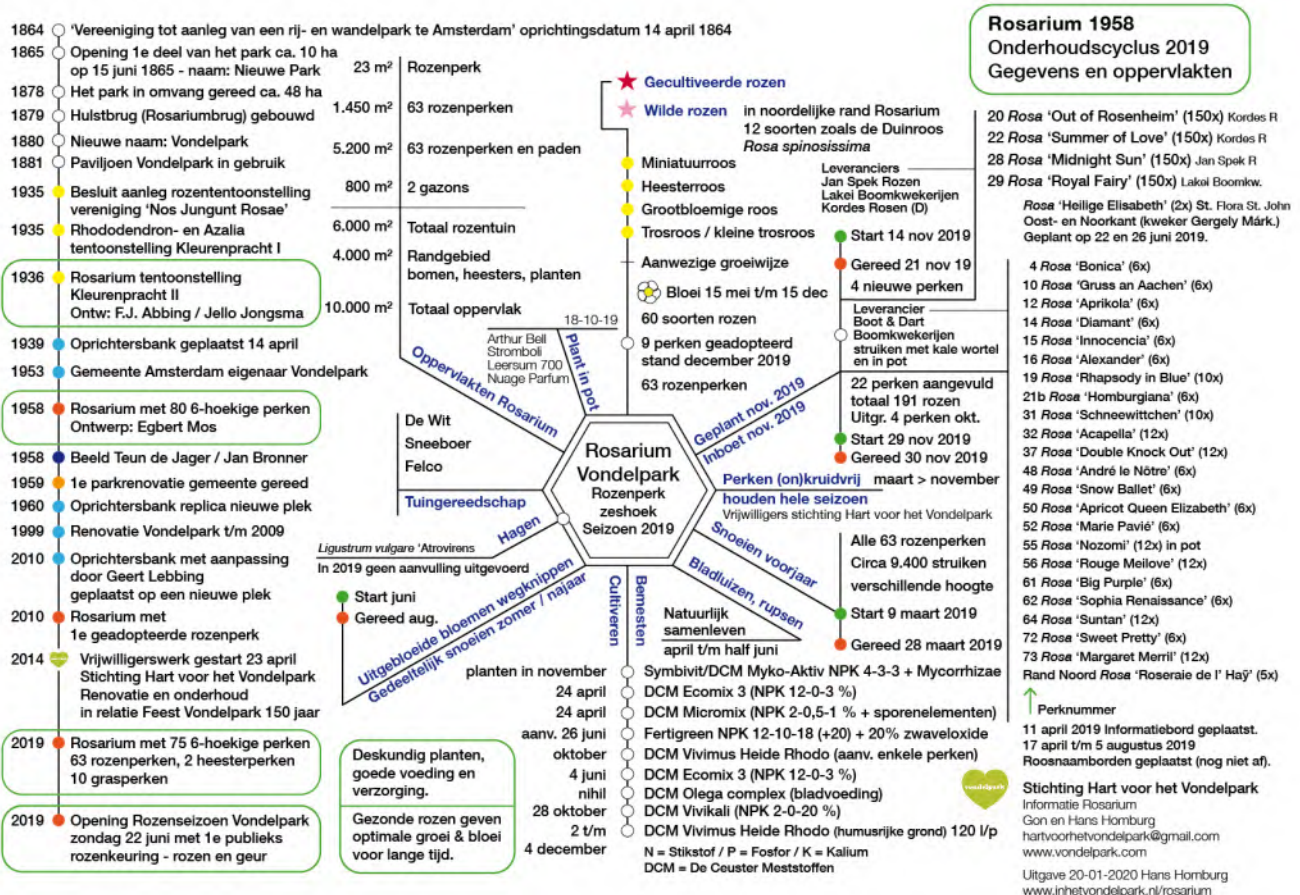
Contact coördinator met vrijwilligers

Per week wordt een gepland weekrooster welke dagen er wordt gewerkt opgestuurd per e-mail aan de hele groep. Eventuele veranderingen worden via een WhatsApp groep doorgegeven. Ook informatie-uitwisseling in de rozentuinkar bij de rozentuinkar, gewoon gezellig bijpraten met vogelzang, gekraai of geklepper van de ooievaars.

Gereedschap en hulpmiddelen

Snoeischaar Felco 2 of vergelijkbaar, onderhoudsmiddelen, wetsteen, vet en olie en iemand die deze snoeischaar aanscherpt en onderhoud. Na het snoeien altijd schoonmaken! Rozenhark merk FISKARS Classic. Schoffel en het scherp houden ervan en houten stelen onderhouden met lijnolie. Bladhark, cultivators en tuinmes om diepgewortelde kruiden uit te steken. Spade van het merk Sneeboer om planten uit te graven, heggenschaar en takkenschaar; Handschoenen in de maten L en M en een EHBO doos.

Hieronder op één A4 een 'mindmap' uit 2019 met de relaties rondom het vrijwilligerswerk.

Locatie Rosarium Vondelpark

In 1936 werd hier het eerste Rosarium aangelegd en in 1958 werd het tweede ontwerp gemaakt door tuinarchitect Egbert Mos in opdracht van de gemeente Amsterdam.

Inhoudelijke informatie over de huidige rozentuin vanaf 2010 is te vinden op <https://www.inhetvondelpark.nl/index.html>

Op de promotiepagina *Kijk rozen!* een overzicht van verschillende rozentuinen in Nederland.

Ook over historische tuinen en de eerste rozenvereniging 'Nos Jungunt Rosae' (1891-1993) waaraan we te danken hebben dat er openbare rosaria in Nederland zijn aangelegd. <https://www.inhetvondelpark.nl/kijkrozen.html>

Informatie over het Rosarium dat in 1936 hier werd geopend is te vinden op <https://www.inhetvondelpark.nl/rosarium1936.html>

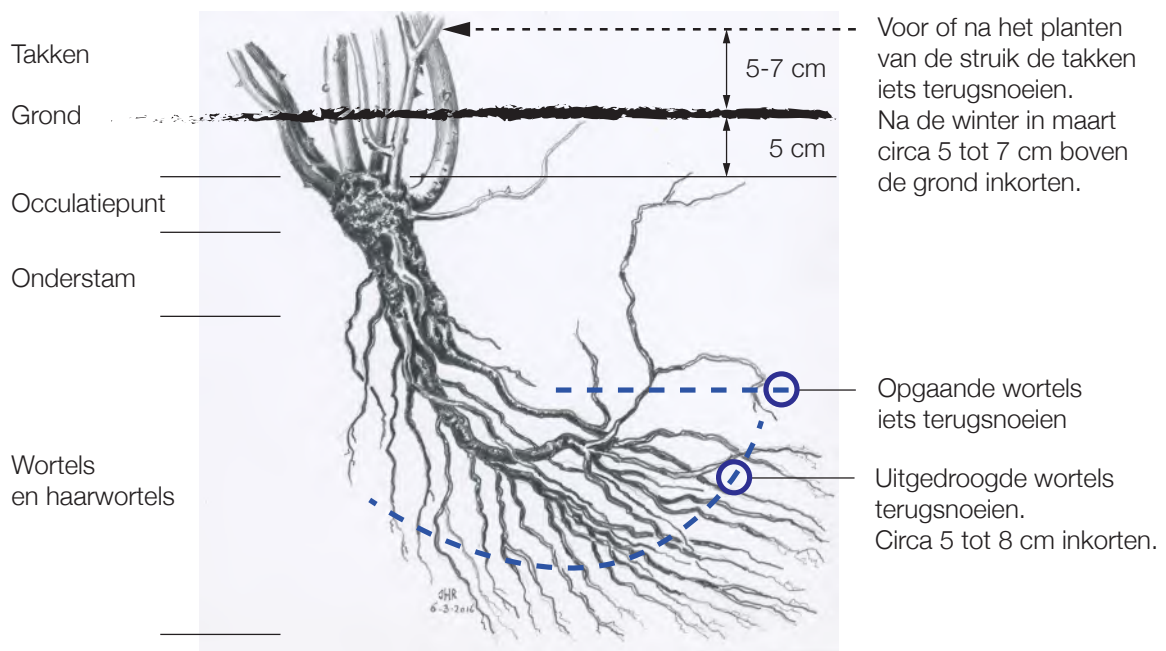

28-06-2024 - Rosa 'Better Times' van Kordes Rosen D
Grootbloemige roos

23-06-2024 - Rosa 'Pink Mira' van Marco Braun NL
Trostroos

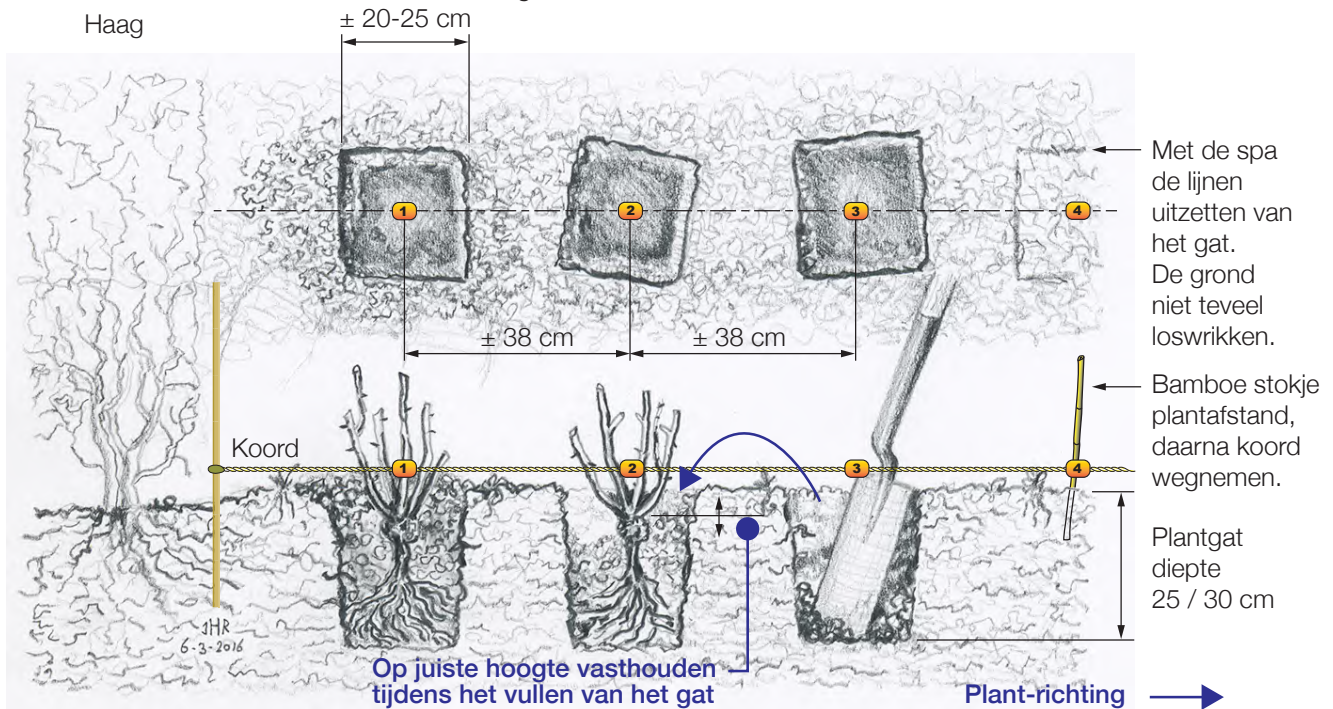
Rozenstruik met kale wortels - behandeling voor het planten

Na het snoeien van de wortels en de tak-uiteinden, het plantgat voorzien van een eetlepel korrels 'Rootgrow' of b.v. DCM MYKO-AKTIV met mycorrhiza-schimmels. Deze bevorderen de opname van voedingsstoffen, de gezondheid van de plant en stimuleren een actief bodemleven.

Plantgaten in rijen maken en planten

Plantgat vierkant of ovaal-achtig maken i.v.m. wortelstructuur, zie tekening hierboven.

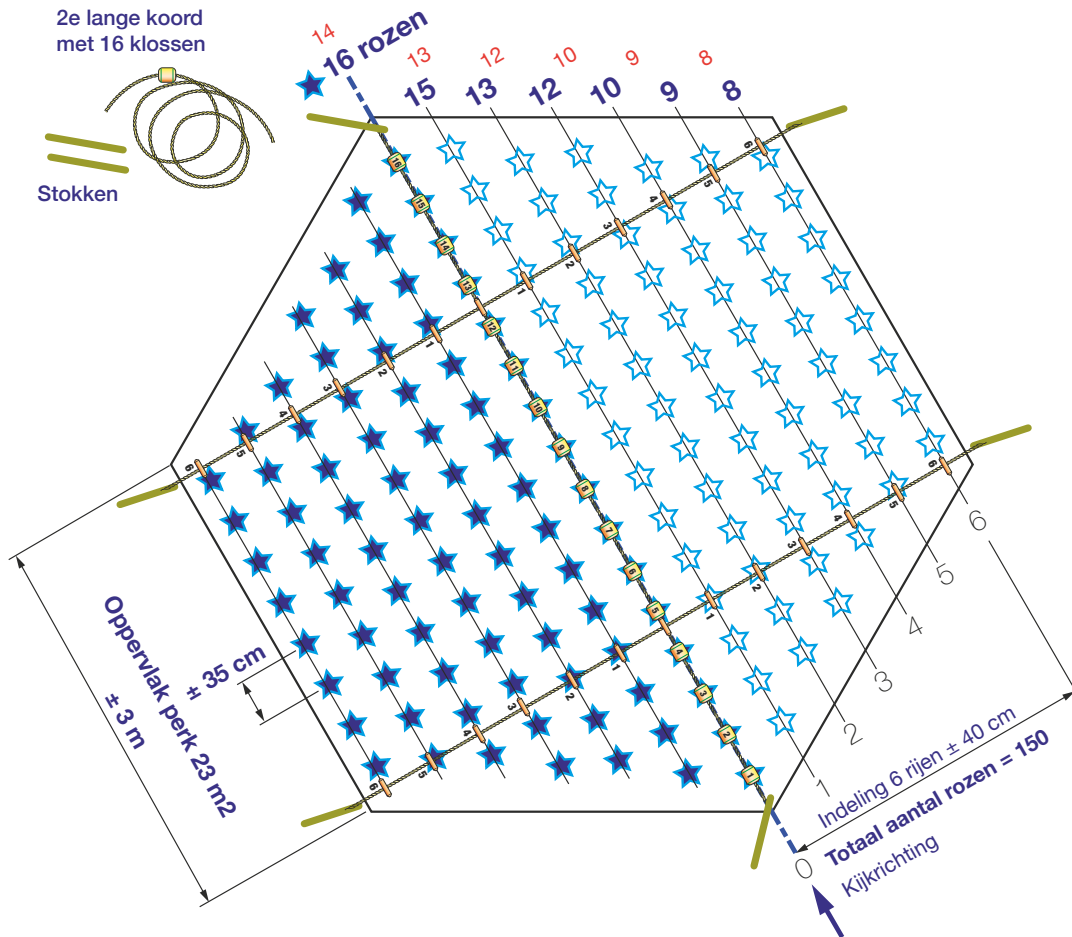
Na het met de voet en hand aandrukken van de grond rondom de rozenstruiken en na een periode van inklinken, zit het bovenste deel van het occulatiepunt op de goede hoogte, circa 3 tot 5 cm onder de grond.

Hoort bij het plantplan Rosarium Vondelpark 2016. 150 rozenstruiken in een zeshoekig perk van circa 23 m².

Afbeeldingen en tekst Hans Homburg / 27 maart 2016 / 28 juni 2024.

Met dank aan Frans Neuman van Belle Epoque Rozenkwekerij - J.D. Maarse en Zn. BV. (Dit bedrijf in Aalsmeer bestaat niet meer sinds 2021.)

Rozenperk-indeling met 150 rozen - met koord voor de plantafstand
 Rozenperk-indeling met 118 rozen, middenrij 14 rozen en 5 rijen aan elke kant

Rosarium Vondelpark Amsterdam - 8 maart 2016
 Stichting Hart voor het Vondelpark - Hans Homburg

ADVIES SEIZOEN 2019

Klant: Gemeente Amsterdam
 Contactpersoon: dhr. J. Favôt
 Telefoonnr: 0651853196
 E-mail: lavot@amsterdam.nl
 Projectnaam: Rosarium Vondelpark
 Adviesnr: GK19: 01

DCM Nederland Valkenburgweg 62A 2223 KE Katwijk T. +31 (0)71 401 88 44 info@dcm-info.nl opgesteld door: G.A. Klop T. +31 (0)6 51601208 gd@dcm-info.nl datum: 9 januari 2019													
Omschrijving onderzoeksresultaten (Laboratorium/ veldbezoek/ interview)													
Advies													
In het voorjaar de aangeaarde Vivimus verspreiden door het vak en gelijktijdig met de 1e gift Ecomix 3 en Micromix door de toplaag cultivateren. In het late najaar de rozen aanaarden met Vivimus Heide Rhodo. Bij terugval in een natte zomerperiode bladvoeding geven met Omega complex 3x toepassen om de 14 dagen en wat extra Turfmix 3kg/are.													
DCM meststoffen zijn van nature rijk aan zwavel en sporenelementen en activeren sterk het bodemleven													
Productadvies													
Periode	april	april	juni	sept	nov-dec	juli-sept	juni-aug	april-okt					
doel	onderhoud	onderhoud	onderhoud	onderhoud	aanaarden	bladvoeding	onderhoud	onderhoud					
Prod.	Ecomix 3	Micromix	Ecomix 3	Vivikali	Vivimus Heide Rhodo	Omega complex	Turf Mix	Potgrond Eco Terra					
Naam	12-0-3	sporenelem	12-0-3	2-0-20	plantthumus pH-	bladvoeding zeewierextr +sporen	18-0-3+Fe	lava, klei					
Analysenummer	1500	1500	75	23	23	23	23	23					
Analysedatum	11-dec-17												
Naam	Analysenummer	grondslag	NO3	P-w	K	Mg	S	Ca	Sporen elem	Na Cl	EC	pH	Dig. stof
Rozenvakken 63 st													1.500 m2
Voor plaatselijke bijsturing													1500 m2
Oppotten reserve rozen													75 st
													23 m2
													23 m2
													23 m2
Nog in voorraad													23 m2
													Totaal
													125 kg
													50 kg
													125 kg
													125 kg
													7600 ltr
													25,0 ltr
													50 kg
													390 ltr

Dit basis-advies bemesting van DCM uit 2019 is ook voor 2024 nog van toepassing. Afhankelijk van de werkelijke situatie in de rozenperken worden soms tussentijds aanvullende maatregelen genomen, mede afhankelijk van het weer en de vitaliteit van de planten.